

EVA 2023-2030-0025

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O PREKRŠKIH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJETJE PREDLOGA ZAKONA

1.1. Ocena stanja

Zakon o prekrških (ZP-1), s katerim je bila izvedena reforma prekrškovne zakonodaje, je bil sprejet leta 2003, uporabljati pa se je začel 1. januarja 2005. V osemnajstih letih od začetka uporabe je bil ZP-1 noveliran desetkrat, nazadnje z novelo ZP-1J v letu 2016, ki je začela veljati 7. novembra 2016. Od zadnje novele ZP-1(J) je področje prekrškovnega prava v Republiki Sloveniji po oceni predlagatelja stabilno, kar omogoča tako (nemoten) razvoj sodne prakse na področju prekrškov kot tudi prakse prekrškovnih organov.

1.2. Razlogi za sprejem predloga zakona

Predlog zakona se v zakonodajni postopek vlaga iz razloga uresničitve dveh odločb Ustavnega Sodišča Republike Slovenije, pri čemer je zakonodajalec glede na odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-479/18 z dne 24. 10. 2019 v zamudi slaba tri leta,¹ glede odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-304/20 z dne 17. 12. 2020 pa je zakonodajalec v zamudi dobro leto in pol. Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-89/15 z dne 20. 11. 2017 zakonodajalcu ne nalaga obveznosti uresničitve le-te.

Razlogi za sprejem predloga zakona so vsebinsko naslednji:

- Določitev roka za novo odločitev, če je bila prekrškovna odločba razveljavljena z izrednim pravnim sredstvom** – gre za uskladitev z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-479/18 z dne 24. 10. 2019 zaradi odprave pravne praznine, če je pravnomočna odločba o prekršku razveljavljena v postopku z izrednim pravnim sredstvom.
- Ureditev pravice do pritožbe zoper sodbo v postopku odločanja o zahtevi za sodno varstvo** – gre za uskladitev z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-304/20 z dne 17. 12. 2020 s katero je bil razveljavljen drugi odstavek 66. člena ZP-1 in dopuščena vložitev pritožbe zoper sodbo o zahtevi za sodno varstvo iz skoraj vseh pritožbenih razlogov.
- Določitev dodatnega roka za pritožbo zoper sklep o pridržanju** – določitev predmetnega roka za pritožbo zoper sklep o pridržanju (108. in 110. člen ZP-1) je potrebna zaradi posredne uskladitve z odločbo Ustavnega Sodišča Republike Slovenije št. U-I-89/15 z dne 20. 11. 2017,

¹ Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije je bila objavljena 6. 12. 2019, zakonodajalec pa bi moral ugotovljeno neustavnost odpraviti v roku enega leta (glej 2. točko izreka predmetne odločbe).

v kateri je Ustavno sodišče Republike Slovenije odločilo, da je neustavna ureditev možnosti pritožbe zoper sklep o policijskem pridržanju (po odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije sicer za pridržanje v skladu z zakonom, ki ureja pravila cestnega prometa), ki jo je mogoče vložiti le, dokler traja pridržanje.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji

Predlog zakona zasleduje naslednje cilje:

1. Zagotoviti pravno predvidljivost v zvezi z zastaranjem pregona in uskladitev ZP-1 z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-479/18 z dne 24. 10. 2019, z določitvijo roka za novo sojenje, če je bila prekrškovna odločba razveljavljena z izrednim pravnim sredstvom ali ustavno pritožbo.
2. Uskladitev z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-304/20 z dne 17. 12. 2020, ki je povzročila, da se lahko na višje sodišče iz skoraj vseh pritožbenih razlogov vložijo pritožba zoper sodbo o zahtevi za sodno varstvo.
3. Uskladitev ZP-1 z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-89/15 z dne 20. 11. 2017, ki je določila dodaten rok za vložitev pritožbe zoper sklep o pridržanju, s čemer se povečuje pravna varnost pridržanih oseb.

2.2. Načela

Predlagane zakonske spremembe in dopolnitve ostajajo znotraj veljavne zasnove systemske ureditve prekrškovnega prava v Republiki Sloveniji. Pri tem so upoštevana vsa uveljavljena zakonska načela, glede na področje urejanja pa zlasti naslednja ustavna in kazenskoppravna načela:

- načelo zakonitosti v kazenskem (kaznovalnem) pravu (28. člen Ustave Republike Slovenije);
- načelo jasnosti predpisov (*lex certa*) kot del načela pravne države (2. člen Ustave Republike Slovenije);
- načelo ekonomičnosti prekrškovnega postopka.

2.3. Poglavitne rešitve

Ob upoštevanju zgoraj navedenih ciljev predlog zakona vsebuje naslednje bistvene rešitve:

1. Zaradi uskladitve ZP-1 z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-479/18 z dne 24. 10. 2019 je predlagana določitev dve letnega roka za novo sojenje, če je bila prekrškovna odločba razveljavljena z izrednim pravnim sredstvom ali ustavno pritožbo.
2. ZP-1 se usklajuje z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-304/20 z dne 17. 12. 2020 zaradi ustrezne ureditve pravice do pritožbe zoper sodbo v postopku odločanja o zahtevi za sodno varstvo.

3. ZP-1 se usklajuje z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-89/15 z dne 20. 11. 2017 zaradi ustrezne določitve roka za pritožbo v primeru pridržanja ali privedbe osebe, zalotene pri prekršku – še dva dni po prenehanju pridržanja.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

/

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

/

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

REPUBLIKA HRVAŠKA

V Republiki Hrvaški prekrškovno pravo sistemsko ureja Prekršajni zakon² (v nadaljevanju: PZ).

Zastaranje pregona: Zastaranje pregona v prekrškovnem pravu Republike Hrvaške urejata 13. in 13. a člen PZ. Splošni zastaralni rok je štiri leta, razen, če gre za prekrške o katerih lahko pristojni organ odloči s plačilnim nalogom; v tem primeru zakon določa triletni zastaralni rok (prvi in drugi odstavek 13. člena PZ).

Tek zastaralnih rokov določa 13.a člen PZ, ki določa (le), da zastaranje (prekrškovnega) pregona začne teči z dnem storitve prekrška. PZ tako nasprotju z ZP-1 ne pozna relativnih in absolutnih rokov za zastaranje pregona, pač pa določa le absolutna zastaralna roka za zastaranje pregona. V nasprotju z ZP-1 PZ ne določa niti pretrganja, niti zadržanja teka zastaralnega roka.

Postopek s pravnimi sredstvi: ena od temeljnih človekovih pravic, ki jo zagotavlja tudi prvi odstavek 18. člena Ustave Republike Hrvaške,³ je pravica do pritožbe zoper posamične pravne akte, izdane v postopku na prvi stopnji, pred sodiščem ali drugim pooblaščenim organom, ki se lahko z zakonom omeji le v izjemnih primerih, če je zagotovljeno drugo pravno varstvo (drugi odstavek 18. člena Ustave Republike Hrvaške).

V splošni določbi prvega odstavka 191. člena PZ je določeno, da lahko pooblašcene osebe zoper sodbo sodišča prve stopnje vložijo pritožbo v osmih dneh od dneva vročitve prepisa sodbe, če ta zakon ne določa drugače.

Razlogi za izpodbijanje sodbe sodišča prve stopnje:

1. zaradi bistvene kršitve določb postopka;
2. zaradi kršitve materialnih določb;
3. zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja,
4. zaradi odločitve o sankcijah, o odvzemu premoženjske koristi, o odvzem stvari, o stroški postopka in o premoženjskopravnem zahtevku.

Drugostopenjsko sodišče lahko na seji senata pritožbo zavrže kot nepravčasno ali nedopustno ali pritožbo zavrne kot neutemeljeno in potrdi prvostopenjsko sodbo ali razveljavi prvostopenjsko sodbo in zadevo predloži v ponovno odločanje sodišču prve stopnje ali pa prvostopenjsko sodbo razveljavi in samo odloči s sodbo. Zoper odločbe Višjega prekrškovnega sodišča Republike Hrvaške kot drugostopenjskega sodišča ni dovoljena pritožba, ker pravni red o prekrških ne pozna pravice do pritožbe zoper drugostopenjsko sodbo.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

V Zvezni republiki Nemčiji je temelj za sistem prekrškov Zakon o prekrških (*Ordnungswidrigkeit Gesetz*,⁴ v nadaljevanju: OwiG) iz leta 1968, katerega glavna značilnost je, da iskanje ustreznih dejstev in določitev sankcije za prekršek z odločbo o globni kazni najprej poverja pristojnemu upravnemu organu. Na tako odločbo ima zainteresirani možnost pritožbe na sodišče prve stopnje.

² Narodne novine, št. 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17 in 118/18

³ Narodne novine br. 56/1990, 135/1997, 113/2000, 28/2001, 76/2010, 5/2014

⁴ 19.2.1987 (BGBl. I S. 602) do 13.5.2015 (BGBl. I S. 706).

Postopek lahko v nekaterih primerih tudi na prvi stopnji teče na sodišču (prekršek v povezavi s kaznivim dejanjem).

Zastaranje pregona: predmetni institut urejajo 31. do 33. člen OwiG, pri čemer zakon določa relativne roke za zastaranje (prvi odstavek 31. Člena OwiG) in absolutni zastaralni rok pa poteče ko mine dvakrat toliko časa kot OwiG določa za posamezni kategorijo prekrškov. Mirovanje postopka določa 32. člen OwiG, prekinitev zastaranja pregona pa določa 33. člen OwiG.

Postopek s pravnimi sredstvi: oseba lahko zoper odločbo o globni kazni v dveh tednih po vročitvi vložiti pritožbo v pisni obliki ali ustno na zapisnik pri upravnem organu, ki je odločbo o globni kazni izdal. Pritožba je lahko omejena na določene točke pritožbe.) Pri pritožbi zoper odločbo o globni kazni odloča prvostopenjsko sodišče, v katerega okraju ima upravni organ svoj sedež. Sodnik pri prvostopenjskem sodišču odloča sam.

REPUBLIKA AVSTRIJA

V Avstriji ne obstaja zakon, ki bi urejal vse upravne prekrške, temveč vsebujejo prekrške različni upravni zakoni. Področje »prekrškov« (*administrative sanctions*) v pravnem redu Republike Avstrije ureja Upravni kazenski zakon (Verwaltungsstrafgesetz 1991; v nadaljevanju: VStG).

Zastaranje pregona: 31. člen VStG določa, da je pregon osebe nedopusten, če se pregon ni začel v roku enega leta od dneva storitve prekrška. Sicer je določen splošni zastaralni rok treh let, pri čemer VStG določa primere kdaj zastaralni rok ne teče (npr. v času postopka pred upravnim sodiščem, pred ustavnim sodiščem ali pred Sodiščem Evropske unije).

Postopek s pravnimi sredstvi: v upravnokazenskem postopku izrečejo kaznovalne ukrepe posebni upravni organi na prvi instanci. Njihove organe zavezujejo navodila. Proti odločbam je možna pritožba. Pritožbeni organi, razen za davčne prekrške, so neodvisni upravni senati (»Unabhängige Verwaltungssenate«, UVS), ki v smislu Evropske konvencije o človekovih pravicah uživajo položaj sodišča (*tribunals*). To so upravni organi s statusom, ki je podoben sodiščem. Člane senata imenujejo deželne vlade za najmanj šest let. Pri izpolnjevanju svojih nalog jih ne zavezujejo navodila. Odločajo posamično ali z izključitvijo javnosti. Proti neodvisnim upravnim senatom se je mogoče pritožiti na Višje upravno sodišče ali na Vrhovno upravno sodišče.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMELO SPREJETJE ZAKONA

6.1. Presoja administrativnih posledic

Predlog zakona ne bo imel administrativnih posledic.

6.2. Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Predlog zakona ne bo imel posledic za okolje.

6.3. Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlog zakon ne bo imel posledic za gospodarstvo.

6.4. Presoja posledic za socialno področje:

Predlog zakona ne bo imel posledic za socialno področje.

6.5. Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona ne bo imel posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6. Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga področja.

6.7. Izvajanje sprejetega predpisa:

S sprejetim zakonom bodo seznanjene ciljne skupine, predvsem sodniki in drugo sodno osebje s seminarji in drugimi izobraževalnimi oblikami v organizaciji Centra za izobraževanje v pravosodju, že med sprejemanjem zakona v Državnem zboru RS pa bodo z njim seznanjeni sodišča in centri za socialno delo na skupnih seminarjih in delavnicah.

Širša javnost bo z zakonom seznanjena prek medijev in svetovnega spleta.

Ministrstvo za pravosodje bo spremljalo izvajanje sprejetega predpisa prek odzivov izvajalcev zakona in udeležencev postopkov ter s spremljanjem sodnih statističnih podatkov.

6.8. Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil dne 28. 8. 2023 v strokovno usklajevanje posredovan na Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Sodni svet, Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije, Državnotožilski svet, Varuha človekovih pravic Republike Slovenije, Upravo Republike Slovenije za probacijo, Upravo Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij, Policijo, Inšpekcijski svet, Finančno upravo Republike Slovenije, Generalni finančni urad, Združenje občin Slovenije, Skupnost občin Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije, Združenje občinskih redarjev Slovenije, Pravno fakulteto v Ljubljani, Pravno fakulteto v Mariboru in Pravno fakulteto v Novi Gorici.

Mnenje brez pripomb so podali: Varuh človekovih pravic, Uprava Republike Slovenije za probacijo, Sodni svet.

Pripombe k predlogu zakona so podali: Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije, Finančna uprava Republike Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije, Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Okrajno sodišče v Celju in Okrajno sodišče v Kočevju.

Pripombe navedenih organov so se nanašale izključno na 1. in 2. člen predloga zakona, in sicer na vsebino, ki je bila zaradi prejetih pripomb naknadno umaknjena iz besedila predloga zakona. Predlog zakona zaradi nasprotovanja sodstva ne določa več podaljšanja zastaralnih rokov za pregon prekrškov, prav tako pa zaradi pomislekov sodstva in Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije ne določa več možnosti okrajnih sodišč, da bi po vzoru 63. člena ZP-1

morebitne napake po vloženi pritožbi zoper sodbo o zahtevi za sodno varstvo lahko odpravila sama.

Ostale pripombe so bile redakcijske narave in so bile v celoti upoštevane.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki ali pravne osebe, ki bi za svoje sodelovanje prejeli plačilo.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- dr. Dominika Švarc Pipan, ministrica za pravosodje
- dr. Igor Šoltes, državni sekretar
- mag. Valerija Jelen Kosi, državna sekretarka
- mag. Nina Koželj, generalna direktorica Direktorata za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje
- Peter Pavlin, vodja Sektorja za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje
- Igor Kovačič, sekretar v Sektorju za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje
- Anja Blažič, sekretarka v Sektorju za kaznovalno pravo in človekove pravice, Ministrstvo za pravosodje

II. BESEDILO ČLENOV

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O PREKRŠKIH

1. člen

V Zakonu o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US) se v 42. členu doda novi osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Če je pravnomočna odločba o prekršku v postopku z izrednim pravnim sredstvom ali z ustavno pritožbo razveljavljena, je rok, v katerem mora biti postopek novega odločanja pravnomočno končan, dve leti od razveljavitve.«.

2. člen

V 66. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Zoper druge odločbe sodišča prve stopnje lahko osebe iz prvega odstavka 59. člena tega zakona vložijo pritožbo iz razlogov po 1., 2. in 4. točki 154. člena tega zakona, razen glede stroškov postopka. Zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja pa se lahko vložijo pritožbe le, če je okrajno sodišče na podlagi opravljene obravnave dejansko stanje ugotovilo drugače kakor prekrškovni organ in na tako ugotovljeno dejansko stanje oprlo svojo sodbo.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Prekrškovni organ, ki je izdal odločbo v hitrem postopku, lahko iz pritožbenih razlogov po 1., 2. in 4. točki 154. člena tega zakona, razen glede stroškov postopka, zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja pa le, če je okrajno sodišče na podlagi opravljene obravnave dejansko stanje ugotovilo drugače kakor prekrškovni organ in na tako ugotovljeno dejansko stanje oprlo svojo sodbo, vložijo pritožbo zoper odločbo sodišča v naslednjih primerih:

- če je sodišče odpravilo odločbo prekrškovnega organa;
- če je sodišče spremenilo odločbo prekrškovnega organa in ustavilo postopek o prekršku.«.

3. člen

V 108. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Obdolženec, ki je pridržan, mora biti v materinem jeziku ali jeziku, ki ga razume, takoj obveščen o razlogih za pridržanje. Takoj mora biti tudi poučen, da ni dolžan ničesar izjaviti, da ima pravico do takojšnje pravne pomoči zagovornika, ki si ga lahko svobodno izbere, in o tem, da je pristojni organ na njegovo zahtevo dolžan o pridržanju obvestiti njegove najbližje oziroma delodajalca, če je tuj državljan pa na njegovo zahtevo tudi konzulat njegove države. Obdolžencu mora biti takoj, najkasneje pa v treh urah vročen pisni sklep o odreditvi pridržanja z navedbo razlogov za odvzem prostosti s pravnim poukom. Obdolženec lahko vložijo pritožbo zoper sklep o odreditvi pridržanja v času trajanja pridržanja oziroma dva dneva po tem, ko je pridržanje odpravljeno. Pritožba vložena v času trajanja

pridrzanja ne zadrži izvršitve odvzema prostosti, sodišče pa mora v tem primeru o pritožbi odločiti v 48 urah od prejema spisa.«.

4. člen

V 110. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Obdolženec, ki je pridržan, mora biti v materinem jeziku ali jeziku, ki ga razume, takoj obveščen o razlogih za pridržanje. Takoj mora biti tudi poučen, da ni dolžan ničesar izjaviti, da ima pravico do takojšnje pravne pomoči zagovornika, ki si ga lahko svobodno izbere, in o tem, da je pristojni organ na njegovo zahtevo dolžan o pridržanju obvestiti njegove najbližje. Če traja pridržanje več kot tri ure, mora biti obdolženec s pisnim sklepom obveščen o razlogih za odvzem prostosti. Obdolženec lahko vloži pritožbo zoper sklep o odreditvi pridržanja v času trajanja pridržanja oziroma dva dneva po tem, ko je pridržanje odpravljeno. Pritožba vložena v času trajanja pridržanja ne zadrži izvršitve odvzema prostosti, sodišče pa mora v tem primeru o pritožbi odločiti v 48 urah od prejema spisa.«.

KONČNA DOLOČBA

5. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITVE ČLENOV

K 1. členu

S predlaganim novim osmim odstavkom 42. člena Zakona o prekrških (v nadaljevanju: ZP-1) se v zakonu odpravlja pravna praznina⁵ v primerih, če je pravnomočna odločba o prekršku razveljavljena v postopku z izrednim pravnim sredstvom, torej v postopku z zahtevo za sodno varstvo (169. člen ZP-1) oziroma v postopku odprave ali spremembe odločbe na predlog prekrškovnega organa (171.a člen ZP-1). Navedeno pravno praznino je odpravilo Ustavno sodišče Republike Slovenije v odločbi št. U-I-479/18 z dne 24. 10. 2019, v kateri je ugotovilo da je bil Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13 in 32/16) v neskladju z Ustavo, ker ni določal roka, v katerem bi moral biti postopek nove »razsoje« pravnomočno končan.

Predlagana ureditev v novem osmem odstavku 42. člena ZP-1 je analogna ureditvi iz drugega odstavka 91. člena Kazenskega zakonika⁶ (v nadaljevanju: KZ-1), ki sledi odločitvi iz 3. točke izreka odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije v kateri je predmetno sodišče navedlo, da mora do uveljavitve drugačne zakonske ureditve biti postopek nove razsoje v zadevah prekrškov pravnomočno končan najkasneje v dveh letih po razveljavitvi pravnomočne sodbe. Glede na stališče sodne prakse, da s pravnomočnostjo (prekrškovne odločbe) zastaranje preneha teči, zato ne more znova »oživeti«,⁷ predlagani novi osmi odstavek 42. člena ZP-1 določa, da je rok, v katerem mora biti postopek novega odločanja pravnomočno končan, dve leti od razveljavitve pravnomočne odločbe o prekršku,⁸ če je pravnomočna odločba o prekršku v postopku z izrednim pravnim sredstvom razveljavljena, zaradi uskladitve s kazenskim pravom pa je dodana tudi procesna situacija, če je pravnomočna sodba razveljavljena z ustavno pritožbo.

Predlagatelj ob tem pojasnjuje, da je izraz »nove razsoje« nadomeščen z ustrežnejšim izrazom »novo odločanje«, saj v prekrškovnem postopku na prvi stopnji odločajo v hitrem prekrškovnem postopku prekrškovni organi, v rednem sodnem postopku pa o prekrških odločajo (sodijo) sodišča.

K 2. členu

S predlagano določbo se ZP-1 usklajuje z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-304/20 z dne 17. 12. 2020, s katero je Ustavno sodišče Republike Slovenije ugotovilo, da je drugi odstavek 66. člena ZP-1 v neskladju z Ustavo (1. točka izreka določbe št. U-I-304/20). Do odprave ugotovljene protiustavnosti je Ustavno sodišče Republike Slovenije v 3. točki izreka odločbe št. U-I-304/20 določilo prehodno ureditev, in sicer, da se v prehodnem obdobju ne uporablja besedilo iz drugega odstavka 66. člena ZP-1, ki se glasi: »če je bila izrečena višja globa od najnižje predpisane za prekršek ali če je bila izrečena globa, ki je predpisana v večkratniku ali v odstotku (četrti in peti odstavek 17. člena), ali če sta bila izrečena odvzem predmetov ali odvzem premoženjske koristi v vrednosti, ki presega 400 eurov«.

Ne glede na to, da je Ustavno sodišče Republike Slovenije predlagatelju dalo polje proste zakonodajne presoje za ureditev pritožbe zoper sodbo o zahtevi za sodno varstvo (40. točka obrazložitve), ter, da pri določanju načina izvršitve odločbe o ugotovljeni protiustavnosti pritožbenih razlogov ni razširilo (še) z

⁵ Odločanje Ustavnega sodišča Republike Slovenije v zadevi št. U-I-479/18.

⁶ Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21, 186/21, 105/22 – ZZNŠPP in 16/23

⁷ Glej tudi odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-25/07 z dne 11. 9. 2008, kjer je Ustavno sodišče Republike Slovenije odločilo, da je zakonska ureditev, ki ne določa roka, v katerem bi moral biti postopek nove razsoje (v kazenskem postopku) pravnomočno končan, v neskladju z URS.

⁸ Dikcija predlagane določbe odstopa od dikcije drugega odstavka 91. člena KZ-1, ki določa, da je v novem sojenju zastaralni rok dve leti od razveljavitve pravnomočne sodbe.

razlogom zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja (tretja alineja 154. člena ZP-1), predlagatelj ocenjuje, da je zaradi zagotavljanja stabilne normative ureditve pritožbe zoper odločitev o zahtevi za sodno varstvo (načelo normative predvidljivosti kot del načela pravne države – 2. člen Ustave Republike Slovenije; v nadaljevanju: Ustava) primerna ureditev pritožbe zoper odločitev o zahtevi za sodno varstvo na način kot je določen v odločbi Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-304/20. Predlagana ureditev pritožbe pa je dopolnjena tudi z razlogom zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja, in sicer zamejeno – po vzoru pritožbenih razlogov zoper odločitev sodišča druge stopnje v kazenskem postopku, ko je zoper sodbo sodišča druge stopnje dovoljena pritožba na Vrhovno sodišče Republike Slovenije, če je sodišče druge stopnje na podlagi opravljene obravnave dejansko stanje ugotovilo drugače kakor sodišče prve stopnje in na tako ugotovljeno dejansko stanje oprlo svojo sodbo (2. točka prvega odstavka 398. člena Zakona o kazenskem postopku;⁹ v nadaljevanju: ZKP).

Glede na navedeno prvi odstavek 2. člena predloga zakona določa, da lahko osebe iz prvega odstavka 59. člena tega zakona, torej osebe, ki lahko vložijo zahtevo za sodno varstvo zoper odločbo prekrškovnega organa, zoper druge odločbe sodišča prve stopnje vložijo pritožbo iz razlogov po 1., 2. in 4. točki 154. člena tega zakona, razen glede stroškov postopka, zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja pa se bo lahko vložila pritožba le, če bo okrajno sodišče na podlagi opravljene obravnave dejansko stanje ugotovilo drugače kakor prekrškovni organ in na tako ugotovljeno dejansko stanje oprlo svojo sodbo.

Z drugim odstavkom 2. člena predloga zakona pa se pritožbeni razlogi prekrškovnega organa »izenačujejo« s pritožbenimi razlogi, ki jih imajo upravičeni predlagatelji v skladu s predlaganim novim drugim odstavkom 66. člen ZP-1. Prekrškovni organ, ki je postopek vodil na prvi stopnji, bo lahko vložil pritožbo iz pritožbenih razlogov po 1., 2. in 4. točki 154. člena tega zakona, razen glede stroškov postopka, zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja pa le, če je okrajno sodišče na podlagi opravljene obravnave dejansko stanje ugotovilo drugače kakor prekrškovni organ in na tako ugotovljeno dejansko stanje oprlo svojo sodbo, vendar le v naslednjih primerih:

- če je sodišče odpravilo odločbo prekrškovnega organa;
- če je sodišče spremenilo odločbo prekrškovnega organa in ustavilo postopek o prekršku.

Predlagatelj ocenjuje, da je kljub omejeni pritožbi prekrškovnega organa (ta jo lahko vloži le, če je sodišče odpravilo odločbo prekrškovnega organa ali če je sodišče spremenilo odločbo prekrškovnega organa in ustavilo postopek o prekršku) razširitev pritožbenih razlogov smiselna, saj določeni prekrškovni organi ugotavljajo, da v nekaterih primerih (npr. na področju, ki ga nadzoruje Inšpektorat Republike Slovenije za delo) sodišča v postopku z zahtevo za sodno varstvo ugotovijo dejansko stanje drugače kot ga je v svoji odločbi ugotovil prekrškovni organ, ter na podlagi tako ugotovljenega dejanskega stanja ustavijo prekrškovni postopek. Glede na to, da se je pritožba zoper odločitev o zahtevi za sodno varstvo korenito spremenila z odločitvijo Ustavnega sodišča Republike Slovenije v zadevi št. U-I-304/20, ter ob upoštevanju dejstva, da se je narava prekrškovnega postopka zaradi odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice, Ustavnega sodišča Republike Slovenije in Vrhovnega sodišča Republike Slovenije spremenila in se približala kazenskemu postopku (principi iz kazenskega postopka se uporabljajo tudi v prekrškovnem postopku), predlagatelj kot ustrezno ocenjuje tudi omejeno možnost pritožbe (pri vseh predlagateljih pritožbe zoper odločitev o zahtevi za sodno varstvo) iz razloga, če je drugostopenjski organ (okrajno sodišče) na podlagi opravljene obravnave dejansko stanje ugotovilo drugače kakor prekrškovni organ v hitrem prekrškovnem postopku (prva stopnja odločanja v enotnem, upravno-kaznovalnem postopku) in na tako ugotovljeno dejansko stanje oprlo svojo sodbo, kot jo že dlje časa pozna tudi zakon, ki ureja kazenski postopek – 2. točka prvega odstavka 398. člena ZKP.

⁹ Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo in 96/22 – odl. US

K 3. in 4. členu

V zvezi s predlaganim 3. in 4. členom zakona se ZP-1 usklajuje z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-89/15 z dne 20. 11. 2017. Tako v zvezi z institutom pridržanja (108. člen ZP-1) kot tudi v zvezi z institutom privedbe osebe, zalotene pri prekršku (110. člen ZP-1), se v skladu z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije podaljšuje rok za vložitev pritožbe zoper sklep o odreditvi pridržanj. Pritožbo bo po predlagani ureditvi mogoče vložiti še dva dneva po tem, ko je pridržanje odpravljeno, ne le v času trajanja pridržanja.

Glede na veljavno ureditev je zaradi spremembe roka določen tudi rok v katerem mora sodišče o pritožbi odločiti, pri čemer predlagana ureditev razlikuje med dvema situacijama – če je pritožba vložena v času trajanja pridržanja, bo sodišče (kot doslej) moralo o pritožbo odločiti v 48 urah od prejema spisa. Če pa bo pritožba zoper sklep o pridržanju vložena po tem, ko bo pridržanje odpravljeno, pa zakon ne predvideva posebnega (kratkega) roka v katerem bi sodišče moralo odločiti.

Predlagani določbi se v delu, ki se nanaša na t. i. »*Miranda rights*«, ne spreminja.

K 5. členu

Predlagani člen določa *vacatio legis*. Predvideno je, da bo predlagani zakon začel veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US)

Zastaranje pregona

42. člen

(1) Postopek o prekršku ni dopusten, če pretečeta dve leti od dneva, ko je bil prekršek storjen.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek postopek za prekršek, za katerega je predpisana globa v skladu s četrtem odstavkom 17. člena tega zakona, ni dopusten, če pretečejo tri leta od dneva, ko je bil prekršek storjen.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena postopek za prekršek, za katerega je predpisana globa v skladu s petim ali šestim odstavkom 17. člena tega zakona, ni dopusten, če preteče pet let od dneva, ko je bil prekršek storjen.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena postopka za prekršek zoper varnost cestnega prometa, ki je bil ugotovljen s tehničnimi sredstvi, ni dopustno začeti, če od dneva storitve prekrška preteče več kot 30 dni.

(5) Zastaranje ne teče v času, ko se po zakonu postopek o prekršku ne sme začeti ali nadaljevati.

(6) Zastaranje pretrga vsako dejanje organa, pristojnega za postopek, ki meri na pregon storilca prekrška, vključno z dejanjem, opravljenim za potrebe vložitve obdolžilnega predloga. Po vsakem pretrganju začne teči zastaranje znova, vendar pa postopek o prekršku v nobenem primeru ni več mogoč, ko poteče dvakrat toliko časa, kolikor ga zahteva zakon za zastaranje postopka o prekršku.

(7) Zastaranje se pretrga tudi, če stori storilec v času, ko teče zastaralni rok, enako hud ali hujši istovrstni prekršek.

Pravica do pritožbe

66. člen

(poseg odločbe US o načinu izvrševanja tega člena)

(1) Zoper sklep sodišča, s katerim je bila zahteva za sodno varstvo zavržena, je dovoljena pritožba iz vseh razlogov po 154. členu tega zakona.

(2) Zoper druge odločbe sodišča prve stopnje lahko osebe iz prvega odstavka 59. člena tega zakona vložijo pritožbo iz razlogov po 1., 2. in 4. točki 154. člena tega zakona, razen glede stroškov postopka, če je bila izrečena višja globa od najnižje predpisane za prekršek ali če je bila izrečena globa, ki je predpisana v večkratniku ali v odstotku (četrti in peti odstavek 17. člena) ali če sta bila izrečena odvzem predmetov ali odvzem premoženjske koristi v vrednosti, ki presega 400 eurov.

(3) Prekrškovni organ, ki je izdal odločbo v hitrem postopku, lahko iz pritožbenih razlogov po 1., 2. in 4. točki 154. člena tega zakona, razen glede stroškov postopka, vloži pritožbo zoper odločbo sodišča v naslednjih primerih:

- če je sodišče odpravilo odločbo prekrškovnega organa;
- če je sodišče spremenilo odločbo prekrškovnega organa in ustavilo postopek o prekršku.

(4) Prekrškovni organ vloži pritožbo skupaj s spisom pri sodišču, ki je odločilo o zahtevi za sodno varstvo. Sodišče po preizkusu pravočasnosti in dovoljenosti pritožbe pošlje izvod pritožbe storilcu, ki sme nato v osmih dneh po prejemu podati sodišču odgovor na pritožbo. Pritožbo in odgovor z vsemi spisi predloži sodišče višjemu sodišču.

(5) V postopku s pritožbo iz prejšnjega odstavka in morebitnem novem sojenju, se odločitev ne sme spremeniti v škodo kršitelja v primerjavi z odločbo o prekršku, zoper katero je bila vložena zahteva za sodno varstvo, o kateri je odločalo sodišče prve stopnje.

(6) Pritožba se obravnava po določbah pritožbenega postopka v rednem sodnem postopku.

(7) Osebe iz drugega odstavka tega člena vložijo pritožbo pri prekrškovnem organu, ki je izdal odločbo, zoper katero je bila vložena zahteva za sodno varstvo. Prekrškovni organ pritožbo pošlje skupaj s spisom sodišču, ki je odločilo o zahtevi za sodno varstvo.

(8) Prepozno ali nedovoljeno pritožbo zavrže sodišče, ki je odločilo o zahtevi za sodno varstvo, s sklepom, ki ga vroči tudi vlagateljem iz drugega in četrtega odstavka tega člena.

Pridržanje

108. člen

(1) Če je podan utemeljen sum, da je obdolženec storil prekršek, sme sodnik do izdaje sodbe o prekršku, odrediti njegovo pridržanje, če ni mogoče ugotoviti njegove istovetnosti ali če nima prebivališča v Republiki Sloveniji, upravičen pa je sum, da bo zbežal ali če bi se z odhodom zaradi prebivanja v tujini lahko izognil odgovornosti za hujši prekršek.

(2) Obdolženec, ki je pridržan, mora biti v materinem jeziku ali jeziku, ki ga razume, takoj obveščen o razlogih za pridržanje. Takoj mora biti tudi poučen, da ni dolžan ničesar izjaviti, da ima pravico do takojšnje pravne pomoči zagovornika, ki si ga lahko svobodno izbere, in o tem, da je pristojni organ na njegovo zahtevo dolžan o pridržanju obvestiti njegove najbližje oziroma delodajalca, če je tuj državljan pa na njegovo zahtevo tudi konzulat njegove države. Obdolžencu mora biti takoj, najkasneje pa v treh urah vročen pisni sklep o odreditvi pridržanja z navedbo razlogov za odvzem prostosti s pravnim poukom. Dokler traja pridržanje, ima obdolženec pravico do pritožbe zoper sklep, ki pa ne zadrži odvzema prostosti. O pritožbi mora sodišče odločiti v 48 urah od prejema spisa.

(3) Če obdolženec ni bil poučen po prejšnjem odstavku tega člena ali ta pouk ni zapisan, sodišče ne sme opreti svoje odločbe na njegovo izpovedbo, dano v času, ko mu je bila vzeta prostost.

(4) Pridržanje sme trajati največ 24 ur od tiste ure, ko je bil obdolženec pridržan. V tem času ga je treba zaslišati in izdati sodbo o prekršku ali pa ga izpustiti.

(5) Za pridržanje obdolženca se smiselno uporabljajo določila zakona, ki ureja kazenski postopek o izvrševanju pripora, če s tem zakonom ni drugače določeno.

Privedba osebe, zalotene pri prekršku

110. člen

(1) Policisti smejo tudi brez odredbe sodnika, privedi tistega, ki so ga zalotili pri prekršku. To smejo storiti, če ni mogoče ugotoviti storilčeve istovetnosti, ali če ta nima prebivališča, ali če bi se z odhodom zaradi prebivanja v tujini lahko izognil odgovornosti za prekršek, ali če so okoliščine, ki opravičujejo oceno, da bo storilec nadaljeval s prekrškom, ali da ga bo ponovil, ali če obstaja upravičena bojazen, da bo storilec skrnil, uničil ali odvrigel dokaz o prekršku. Storilca prekrška je treba v takem primeru privedi brez odlašanja k pristojnemu sodišču.

(2) Če je v primeru iz prejšnjega odstavka storilec zaloten pri prekršku v času, ko sodišče ne dela, in če so okoliščine, ki kažejo na nevarnost, da bo pobegnil ali da bo nadaljeval s prekrškom ali prekršek ponovil, ali če obstaja upravičena bojazen, da bo skrnil, uničil ali odvrigel dokaz o prekršku, ga sme policist pridržati; pridržanje traja, dokler ni mogoče storilca privedi k pristojnemu sodišču, vendar pa najdalj 12 ur.

(3) Obdolženec, ki je pridržan, mora biti v materinem jeziku ali jeziku, ki ga razume, takoj obveščen o razlogih za pridržanje. Takoj mora biti tudi poučen, da ni dolžan ničesar izjaviti, da ima pravico do takojšnje pravne pomoči zagovornika, ki si ga lahko svobodno izbere, in o tem, da je pristojni organ na njegovo zahtevo dolžan o pridržanju obvestiti njegove najbližje. Če traja pridržanje več kot tri ure, mora biti obdolženec s pisnim sklepom obveščen o razlogih za odvzem prostosti. Dokler traja pridržanje, ima obdolženec pravico do pritožbe zoper sklep, ki pa ne zadrži odvzema prostosti. O pritožbi mora sodišče odločiti v 48 urah od prejema spisa.

(4) Če obdolženec ni bil poučen po prejšnjem odstavku tega člena ali ta pouk ni zapisan, sodišče ne sme opreti svoje odločbe na njegovo izpovedbo, dano v času, ko mu je bila vzeta prostost.

(5) Pooblastila, ki jih imajo po tem in prejšnjem členu policisti, imajo v primerih, ko je prekršek storila vojaška oseba v vojaškem objektu ali njegovem okolišu ali na območju vojaškega tabora ali na območju, kjer potekajo vojaške vaje, v vojaškem kopenskem vozilu, v vojaški ladji ali v vojaškem zračnem plovilu, pooblašcene osebe obveščevalno varnostne službe ministrstva, pristojnega za obrambo, in vojaške policije.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Vlada Republike Slovenije predlaga, da se predlog zakona obravnava in sprejme po skrajšanem postopku v skladu s četrto alinejo prvega odstavka 142. člena Poslovnika državnega zbora, saj gre za spremembe in dopolnitve Zakona o prekrških v zvezi s tremi odločbami Ustavnega sodišča Republike Slovenije. Z implementacijo dveh odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-479/18 z dne 24. 10. 2019 in št. U-I-304/20 z dne 17. 12. 2020 je zakonodajalec že v zamudi, vsebinske rešitve v predlogu zakona pa so le malenkost nadgrajene, predvsem v zvezi z implementacijo odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-304/20, ki se nanaša na pritožbo zoper sodbo o zahtevi za sodno varstvo.

VI. PRILOGE

/